

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **A. K.**

skazanego z art. 263 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 10 września 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Antoniego

Bojańczyka od rozpoznania sprawy o sygn. V KK 151/24,

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:

- 1. wniosek pozostawić bez rozpoznania;**
- 2. przedłożyć pismo obrońcy skazanego Przewodniczącemu V Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego, celem rozważenia jego rejestracji jako wniosku, o którym mowa w art. 29 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym.**

UZASADNIENIE

W dniu 13 maja 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego A. K., w którym na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygn. akt V KK 151/24. W ocenie wnioskodawcy Antoni Bojańczyk został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego w oparciu o uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie

ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), co skutkuje koniecznością jego wyłączenia, celem wyeliminowania ryzyka związanego z naruszeniem prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 45 ust Konstytucji RP, art. 47 karty Praw Podstawowych oraz art. 6 ust 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Na poparcie swojego stanowiska obrońca skazanego przywołał orzeczenia Sądu Najwyższego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wskazując, że wnioskowane rozstrzygnięcie z uwagi na uwarunkowania konwencyjne zapobiegać będzie skutkowi wyrażonemu w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, nr 2, poz. 7, tj. wystąpienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W aktualnym stanie procesowym złożony wniosek należało uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy, co implikowało jego pozostawienie bez rozpoznania.

Z przedstawionej przez obrońcę skazanego argumentacji jednoznacznie wynika, iż domaga się on wyłączenia SSN Antoniego Bojańczyka od rozpoznania sprawy o sygn. akt V KK 151/24 jedynie z powodu nieprawidłowości w toku procedury powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Tymczasem Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19 uznał, że „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Tak więc wniosek o wyłączenie sędziego złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., w którym wątpliwość co do bezstronności sędziego wywodzona jest jedynie z okoliczności towarzyszących powołaniu na stanowisko

sędziego, jest niedopuszczalny z mocy ustawy i jako taki powinien zostać pozostawiony bez rozpoznania. Podkreślić należy, że w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NKP 1/21; postanowienie SN z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21; wyrok SN z dnia 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 2 lutego 2024 r., III KK 439/23).

Również z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 z późn. zm.; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (*vide* art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. akt V KK 485/21).

Co się zaś tyczy sugestii, iż rozpoznanie sprawy przez SSN Antoniego Bojańczyka będzie rodziło skutki określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. to zauważyć należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20 (OTK-A 2020, nr 61) przywołana przez obrońcę skazanego uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, nr 2, poz. 7) uznana została za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP; art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. W związku z powyższym, z dniem ogłoszenia rzeczonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego

nie wywiera ona skutków prawnych polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego. Zatem wbrew twierdzeniom skazanego, udział w składzie sądu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie musi automatycznie zostać potraktowany jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, a w konsekwencji w każdym przypadku skutkować koniecznością wyłączenia od rozpoznania sprawy (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23).

Końcowo należy zauważyć, że TSUE w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54, wskazał, iż sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (zob. postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22).

Z tych też względów, wniosek o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka w trybie art. 41 § 1 k.p.k., jako oparty wyłącznie na okolicznościach odnoszących się do jego powołania, należało uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy, a w konsekwencji pozostawić bez rozpoznania. Jednocześnie z uwagi na fakt, iż pismo obrońcy skazanego zostało wniesione w terminie określonym w art. 29 § 8 ustawy o SN, celem zapewnienia stronie realizacji konstytucyjnego, konwencyjnego i ustawowego prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd ustanowiony ustawą, należy je potraktować jako wniosek, o którym mowa w art. 29 § 6 ustawy o SN. Ostateczna decyzja w tym zakresie należy jednak do Przewodniczącego V Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego uprawnionego do stosownej rejestracji procesowej pisma, któremu należało je przedłożyć.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[PGW]

[ms]